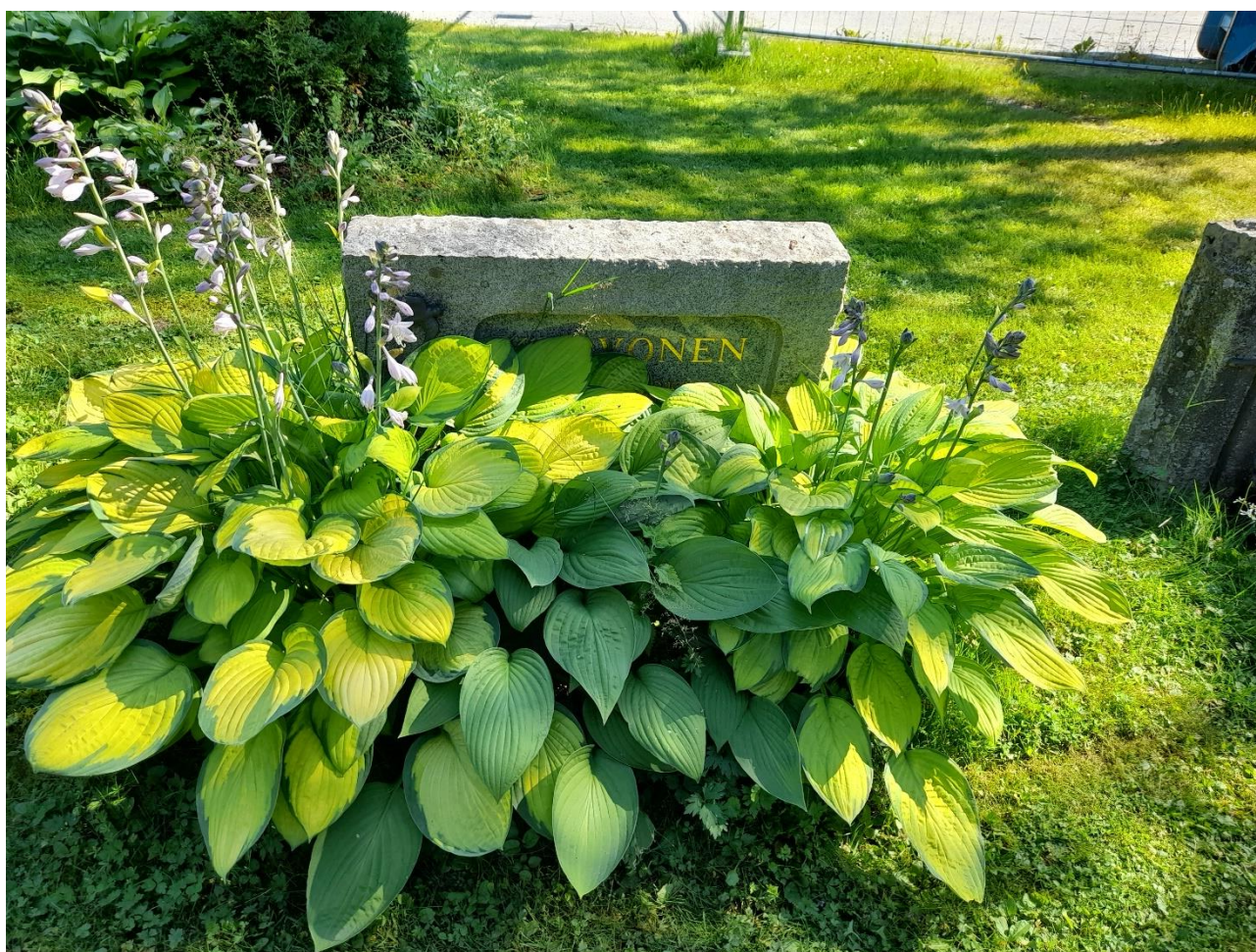

Kankaanpään seurakunnan hautausmaiden hoitosuunnitelma 2025-2034

Seija Salo seurakuntapuutarhuri 24.3.2025

Hyväksytty kirkkovaltuustossa 14.6.2025 § 16

Sisällys

1. Yleistä
 - Hautaustoimen laadulliset tavoitteet
 - Ohjaava lainsäädäntö ja lupakäytännöt
2. Kankaanpään seurakunnan hautausmaat
3. Kirkon ympäristödiplomi
4. Hautaustoimen hoitovastuut ja omaisten hoitovastuut
 - Hautaustoimen hoitovastuu
 - Omaisten hoitovastuu
5. Hautainhoitorahaston toiminta ja sopimushautojen hoito
6. Hoitamattomat haudat
7. Määräaikaiset päättyvät haudat
8. Hautaukseen liittyvät toimintatavat
9. Yhteismuistomerkit, yhteiset muistelupaikat ja sankarihautausmaat
10. Hautausmaan kunnossapito
 - Hautausmaan kunnossapidon tavoite
 - Hautausmaan kunnossapidon laatupoikkeamat
 - Hautausmaan talvihoito
 - Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto
 - Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito
 - Hautausmaan kasvillisuuden, avoimien viheralueiden ja puuston hoito
 - Hautausmaan kunto- ja turvallisuustarkastukset ja -inventoinnit
 - Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö
11. Hautausmaiden kunnossapidon resurssit
 - Henkilöstö
 - Koneet, laitteet, käsityökalut
 - Ajettava konekalusto
 - Moottorikäyttöiset pienkoneet
 - Käsityökalut
 - Huoltoon käytettävät koneet ja laitteet
 - Hautaamiseen liittyvät laitteet
 - Toimitilat
 - Huoltoalueet
12. Kankaanpään seurakunnan hautausmaat
 - Kankaanpään vanha hautausmaa
 - Kankaanpään uusi hautausmaa
 - Sankarihautausmaa ja Päivikkeen sukuhauta
 - Jämijärven kirkkohautausmaa
 - Karvian kirkkohautausmaa
 - Karvian kappelihautausmaa
 - Honkajoen kirkkohautausmaa
 - Honkajoen kappelihautausmaa
 - Siikaisten vanha hautausmaa
 - Siikaisten uusi hautausmaa
13. Vuosikello

1. Yleistä

Hautaustoimen perustehtäviä ovat hautaaminen, hautarekisterin ylläpito, haudausmaiden kunnossapito sekä vahtimestarityöt kappeleissa, kirkoissa ja haudausmailla. Hautaus toimi palvelee omaisia ja haudausmaalla kävijöitä kaikissa haudaus toimeen liittyvissä asioissa. Hautaus toimi on näkyvä osa seurakunnan toimintaa ja tulee siten lähelle ihmistä. Hautaus toimi huolehtii myös hautapaikkojen riittävästä. Hautausmaan kulttuuriperinnön vaaliminen on myös yksi haudaus toimen tärkeistä tehtävistä. Sopimushautojen hoitoa varten on erillinen hautainhoitorahasto.

Haudaus toimen laadulliset tavoitteet

Haudausmaan laadullisia tavoitteita ovat muun muassa:

- laadukas, asiantunteva, luotettava ja yhdenvertainen palvelu kaikille
- toimivan ja turvallisen työympäristön varmistaminen
- vainajan kohtelu hienotunteisesti
- olemassa olevien haudausmaiden, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden ja hautojen kunnossapito haudausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti
- sankarihauta-alueiden kunnossapito haudausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti
- haudausmaiden toiminta kestävä kehityksen mukaisesti.

Ohjaava lainsäädäntö ja lupakäytännöt

Haudausmaiden kunnossapito perustuu seuraaviin lakeihin, asetuksiin, sääntöihin ja ohjeisiin:

- haudaus toimilaki (457/2003)
- kirkkolaki (652/2023), 3. luku, 28-37 §
- kirkkojärjestys (1055/1993), 17. luku
- muinaismuistolaki (295/1963)
- terveydensuojeluasetus (1280/1994), 7. luku, 39.-42. §
- järjestyslaki (612/2003)
- jätelaki (646/2011)
- ympäristönsuojelulaki (527/2014)
- maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- vesilaki (587/2011)
- haudaus toimen ohjesääntö
- haudausmaakaava ja haudausmaan käyttösuunnitelma
- seurakuntayhtymän strategia
- kirkon ympäristödiplomi
- kunnan yleis- ja asemakaavat sekä ympäristö-, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat.

2. Kankaanpään seurakunnan hautausmaat

Tämä hautausmaiden hoitosuunnitelma koskee kaikkia Kankaanpään seurakunnan hautausmaita, joita ovat Kankaanpään uusi ja vanha hautausmaa, Jämijärven kirkkohautausmaa, Karvian kirkkohautausmaa ja kappelihautausmaa, Honkajoen kirkkohautausmaa ja kappelihautausmaa, Siikaisten vanha ja uusi hautausmaa. Tämän hautausmaiden hoitosuunnitelman lisäksi hautausmaiden toiminnassa noudatetaan hautaustoimen ohjesääntöä sekä jokaisen hautausmaan osalta laadittua hautausmaakaavaa ja käyttösuunnitelmaa.

3. Kirkon Ympäristödiplomi

Kirkkohallitus on myöntänyt Kankaanpään seurakunnalle kirkon ympäristödiplomin 12.9.2024.

Ympäristödiplomin toimintaperiaatteita:

- Kehitetään ja kunnossapidetään hautausmaata osana laajempaa viherverkostoa.
- Käytetään kunnossapitoluokitusta monipuolisesti niin, että hautausmaalle syntyy myös luonnon monimuotoisuutta edistäviä vähemmän tehokkaasti hoidettavia alueita.
- Tunnistetaan, poistetaan ja hävitetään haitalliset vieraslajit asianmukaisesti.
- Varmistetaan monivuotisten kasvien soveltuvuus paikkakunnan kasvillisuusvyöhykkeelle.
- Hankitaan kotimaassa ja mieluiten lähellä tuotettuja kasveja ja muita kunnossapidon materiaaleja.
- Käytetään ympäristövaikutuksiltaan vähiten haittaavia tuotteita.
- Vältetään kemikaalien käyttöä.
- Torjutaan liukkautta sepelillä.
- Hävitetään rikkakasvit mekaanisesti.
- Käytetään hitaasti liukenevia lannoitteita maa-analyysien ohjeiden mukaan.
- Suositaan akkukäyttöisiä pienkoneita.
- Käytetään pienkoneissa pienkonebenssiiniä.
- Lajitellaan hautausmailla syntyneet jätteet huolellisesti ja opastetaan hautausmaan käyttäjiä lajitteluun.

4. Hautaustoimen hoitovastuut ja omaisten hoitovastuut

Hautaustoimen hoitovastuu

Hautaustoimilain (457/2003) 5. luvun 13. pykälän mukaan hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla. Hautausmaiden yleinen kunnossapito on seurakunnan hautaustoimen vastuulla.

Hautaustoimen vastuulla olevia hautausmaiden kunnossapitotöitä ovat:

- Hautausmaan kulkuväylien ja pysäköintialueiden kunnossapito.
- Hautausmaiden yleisten alueiden kasvillisuuden kunnossapito.
- Hautausmaarakenteiden ja -kalusteiden kunnossapito (mm. portit, aidat, penkit, valaisimet, pyörätelineet, opasteet, hulevesijärjestelmät, kasteluvesijärjestelmä)
- Yleinen puhtaanapito ja jätehuolto.
- Yhteisten muistelupaikkojen kunnossapito.
- Sankarihauta-alueiden ja muiden merkittävien hauta-alueiden kunnossapito. Seurakunta vastaa Kankaanpään, Jämijärven, Karvian, Honkajoen ja Siikaisten sankarihauta-alueiden hoidosta.

Omaisten hoitovastuu

Kirkkolain (652/2023) 3. luvun 33 §:n mukaan hautaa on hoidettava hautausmaan arvon mukaisesti ja yksittäisen haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Omaisten vastuulla on yksittäisen haudan hoito hautamuistomerkkeineen sekä kasveille varattuine istutusalueineen. Reunakivellisellä haudalla omaisten vastuulla on hoitaa myös reunakivien rajaama alue. Reunakivialueella sijaitsevan haudan pinnan hoito on omaisten vastuulla. Omaiset kustantavat kokonaisuudessaan yksittäisen haudan hoidon sekä hautamuistomerkkiin liittyvät hankinta- ja hoitokustannukset.

Omaisten hoitovelvoitteita ovat:

- Haudalle hankitun hautamuistomerkin hoito. Omaisen huolehtii, että haudan muistomerkki (yleensä hautakivi) on asennettu suoraan ja turvallisesti paikoilleen ja tarkistaa hautamuistomerkin asennon vähintään kerran vuodessa. Hautamuistomerkki oikaistaan ennen kuin se on vaarassa kallistua ja kaatua ja ennen kuin se aiheuttaa haittaa tai tapaturman vaaraa hautausmaalla vieraileville ja hautausmaiden työntekijöille.
- Haudan kasveille varatun istutusalueen eli kukkapesän hoito kevät- ja syysiivouksineen.

Kausikasvien eli kesäkukkien istuttaminen ei ole pakollista kasveille varattuun istutusalueeseen (kukkapesään). Ne voidaan korvata esimerkiksi monivuotisilla perennoilla, maanpeiteperennoilla tai nurmikolla. Kun kasvillisuutta on istutettu haudalle, istutukset hoidetaan niin, etteivät rikkakasvit kasva hautausmaan yleisilmettä häiritsevästi ja etteivät kasvi-istutukset leviä istutusalueen ulkopuolelle eivätkä naapurihaudoille tai täysikasvuisina ole haitaksi hautaamiselle tai hautausmaan hoidolle. Kausikasvien hoidossa huomioidaan myös, etteivät ne levitä kasvitauoja ympäröiviin kasvustoihin. Kasvinsuojeluaineiden käyttö yksittäisen haudan hoidossa on kielletty.

- Haudalle tuoduista muistoesineistä huolehtiminen.
- Roskien ja muun jätteen (muun muassa palaneet hautakynttilät ja rikkoutuneet muistoesineet) poistaminen haudalta ja lajittelu asianmukaisella tavalla.

- Reunakivien rajaaman alueen hoito.
- Muistolehtoon ja muualle haudattujen vainajien yhteismuistelupaikalle tuotujen yksittäisten kukkien, koriste-esineiden ja lyhtyjen hoito. (Hautaustoimi vastaa muistelupaikkojen yleisilmeestä ja poistaa muutaman kerran vuodessa muistelupaikalle kerääntyneet esineet.)
- Lyhdyt tulee poistaa haudoilta huhtikuun loppuun mennessä.
- Seurakuntakohtaisen muun ohjeistuksen noudattaminen.

Kynttilöiden polttaminen haudalla ruohikko- tai maastopalovaroituksen aikaan on kielletty.

5. Hautainhoitorahaston toiminta ja sopimushautojen hoito

Hautaoikeuden haltija voi tehdä hauta-alueen hoidosta sopimuksen seurakunnan hautainhoitorahaston kanssa, jolloin seurakunta hoitaa hautaa hautainhoitorahaston sääntöjen mukaisesti. Hoitosopimus voidaan tehdä enintään hautaoikeuden hallinta-ajalle. Edellytyksenä hoitosopimukselle on, että hautamuistomerkki on asennettu turvallisesti, ja hautamuistomerkissä ei ole havaittavissa kallistumisen tai kaatumisen vaaraa. Haudan hoidosta perittävistä maksuista päättää yhteinen kirkkoneuvosto.

Hautainhoitorahaston vastuulla ovat omaisen tilaaman hoitosopimuksen mukaiset työt. Sopimushaudan hoitoon kuuluvat kukka-alueen kunnostaminen ja lannoitus, kukkien istutus, kastelu, kuihtuneiden kukkien nypkiminen sekä kasvinsuojelu tarvittaessa. Hautainhoitorahaston töitä ovat myös istutusalueen kanttaus, nurmen loppusiistintä siimaleikkurilla kukkapenkin ympäriltä, rikkaruohojen kitkeminen sekä hautakiven kevytpesu. Hoitokauden päättyessä hoitosopimukseen kuuluu myös seurakunnan istuttamien kukkien poisto ja kukka-alueen siistiminen.

6. Hoitamattomat haudat

Kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty. Haudan kunnostus on tehtävä vuoden määräajassa siitä, kun päätös on annettu hautaoikeuden haltijalle tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Kunnostuskehotuksesta ja päätöksestä tiedotetaan kirkkolaisissa (10. luku 26. §) määritetyllä tavalla. Jos hautaoikeuden haltijasta tai hänen olinpaikastaan ei saada tietoa, ilmoitus hautaa koskevasta päätöksestä tai muusta hautaa koskevasta asiasta on pantava tiedoksi haudalle.

Haudan hoitamattomuuden seurannassa käytettävät kriteerit, joista yksi tai useampi toteutuu haudalla.

- Hauta on ollut selkeästi hoitamatta vähintään kaksi vuotta.
 - Haudalla oleva muistomerkki on rikkoutunut, painunut, selkeästi vinossa, kaatumassa tai kaatunut tai laattakivi on pois telineeltään. Muistomerkin kallistuminen johtuu yleensä vinossa olevasta pohjakivestä. Turvallisuussyistä muistomerkkiä ei saa oikaista asentamalla pohjakiven ja taulukiven väliin irtoesineitä, vaan ainoa kyseeseen tuleva toimenpide on pohjakiven oikaisu.
 - Muistomerkin teksteistä ei saa selvää.
-
- Kasveille varatulla istutusalueella tai reunakivien rajaamalla alueella kasvaa runsaasti ja häiritsevästi ruohovartisia tai puuvartisia kasveja, joita ei siihen ole istutettu tai haudalle istutettu kasvillisuus on levinnyt sille varatun istutusalueen ulkopuolelle. Istutusalueella kasvavan monivuotisen perennan perusteella hautaa ei katsota hoitamattomaksi.
 - Haudalla ei ole merkkejä, että siellä olisi käyty eikä seurakunnalle ole ilmoitettu hautaoikeuden haltijan yhteystietoja.

Hoitamattomuutta seurataan valokuvaamalla ja kirjaamalla hoitamattomat haudat vähintään kahden vuoden ajan. Vaarallisesta tai kaatuneesta kivistä voidaan antaa kunnostuskehoitus välittömästi.

7. Määräaikaiset päättyvät haudat

Hautaoikeus luovutetaan enintään 25 vuoden määräajaksi. Määräaikaisen haudan voimassaolosta määrätään kirkkolaisissa (3. luku 30. §). Määräaikaisen haudan hautaoikeus lakkaa ilman irtisanomista, mutta hautaoikeuden voimassaoloaika voidaan oikeudenhaltijan hakemuksesta jatkaa. Määräaikaisuuden päättyessä hautaoikeuden haltijalle lähetetään tieto asiasta kirjeitse, mikäli yhteystiedot on annettu. Niille haudoille, joilla ei ole nimettyä hautaoikeuden haltijaa eikä muuta yhteyshenkilöä, laitetaan ilmoitus asiasta haudalle. Mikäli omaiset eivät ole ryhtyneet toimenpiteisiin hallinta-ajan jatkamiseksi kahden vuoden kuluessa siitä, kun asiasta on tiedotettu, hallinta-aikaa ei voi enää jatkaa.

8. Hautaukseen liittyvät toimintatavat

Hautausmaa on ensisijaisesti hautaamista varten ja hautaamisen vuoksi hautausmaan turvallisuus, toimivuus ja viihtyisyys voivat tilapäisesti heikentyä. Siunauksiin ja hautauksiin liittyvistä toimenpiteistä aiheutuu hautausmaan yleisilmeelle tilapäistä haittaa ympäri vuoden. Hautaustoimen ohjesäännön mukaan tilapäisen haitan aiheuttaminen viereisille haudoille ei ole esteenä haudan avaamiselle. Naapurihaudoille haudankaivuusta aiheutuneet haitat minimoidaan ja korjataan.

Arkkuhautauksen yhteydessä haudalla olevat muistomerkit tai muut rakennelmat sekä kukkapesä kasveineen poistetaan haudalta hautauksen ajaksi tarvittaessa. Kivien poisto ei sisälly hautausmaksuun, vaan kivien siirrosta laskutetaan erikseen. Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan. Arkkuhaudan sortumisen estämiseksi maamassat tuetaan sortumasuojin. Talvella käytetään roudansulattajia.

Hautalankutukset ja -tuennat aiheuttavat hetkellistä vauriota viereisille haudoille ja pinnoille aiheutuneet vauriot pyritään korjaamaan heti haudan peiton yhteydessä.

Hautausoimi kunnostaa haudan pinnan sulan maan aikana. Nurmialueilla sijaitseville haudoille kylvetään nurmi tiivistetyn mullan päälle. Reunakivellisillä haudoilla haudan pinta tasataan ja viimeistellään hiekalla/murskeella tai kylvetään nurmikolle. Omainen tilaa kivien kunnostuksen joltain kiviliikkeeltä.

9. Yhteismuistomerkit, yhteiset muistelupaikat ja sankarihautausmaat

Seurakunta vastaa useiden yhteismuistomerkkien hoidosta hautausmaa-alueilla. Sankarihauta-alueet kuuluvat hautausmaiden parhaiten hoidettuihin kohteisiin, joiden tarkkailu on jatkuvaa. Sankarihauta-alueen hoidon tavoitteena on alueen pitäminen sen arvoa vastaavassa kunnossa.

Keväisin hoitotyöt alkavat lumien sulettua risujen ja roskien keräämisellä, hiekoitushiekan poistamisella ja kynttiläjätteen pois siivoamisella. Nurmikon ja perennaistutusten talvivauriot paikataan. Perenna-alueiden hoitoon kuuluu lannoitus, kalkitus ja tarvittaessa mullan kuohkeutus ja lisääminen. Kukka-alueiden reunat kantataan. Mikäli sankarihautausmaa-alueisiin kuuluu muotoon leikattavia aitoja, ne leikataan muotoonsa vähintään kerran kasvukaudessa. Käytävät ja kiveykset pidetään turvallisina ja siisteinä. Rikkakasveja torjutaan pääsääntöisesti mekaanisesti. Rakenteiden kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti. Muistokivien tärkeimpiä toimenpiteitä on kesäkaudella kivien peseminen. Syksyllä sankarihautausmaa-alueet siistitään.

Yhteisten muistelupaikkojen ja yhteismuistomerkkien hoidon tavoitteena on yleisilmeen pitäminen siistinä, turvallisena ja viihtyisenä. Kasvillisuuden ja rakenteiden kuntoa tarkkaillaan säännöllisesti. Hoitotoimiin kuuluu palaneiden kertakäyttökynttilöiden ja rikkoutuneiden koriste-esineiden poistaminen kevätsiivouksen yhteydessä ja juhlapyhien yhteydessä. Kulkuväylät ja kiveykset pidetään puhtaina. Kesäkaudella kasvillisuusalueet ja käytävät kitketään kerran tai tarvittaessa. Tarvittaessa muistomerkkejä pestään tai harjataan liasta.

Tähän hoitosuunnitelmaan kuuluvat ainoastaan ne sankarihautausmaat, yhteismuistomerkit ja yhteiset muistelupaikat, jotka sijaitsevat jollakin Kankaanpään seurakunnan ylläpitämällä hautausmaalla ja joiden hoito on seurakunnan vastuulla. Kirkkopihalla sijaitsee erityisesti sotiin liittyviä muistomerkkejä, joita ei ole tässä yhteydessä lueteltu.

Kankaanpään vanhalla hautausmaalla on muualle haudattujen muistokivi, vakaumuksen puolesta kaatuneiden muistomerkki ja Karjalaisten muistomerkki.

Kankaanpään uudella hautausmaalla muistolehto.

Jämijärven hautausmaalla on sankarihautausmaa, sankaripatsas ”Tulevaisuuden usko”, Karjalaan jääneiden muistokivi, muualle haudattujen muistokivi, tyhjän sylin muistokivi ja muistolehto.

Karvian kirkkohautausmaalla on sankarihautausmaa, sankaripatsas ”Sotilaan rukous”, muualle haudattujen muistokivi ja muistolehto.

Honkajoen kirkkohautausmaalla on sankarihautausmaa, Isänmaan puolesta muistomerkki, muualle haudattujen muistokivi.

Siikaisten hautausmaalla on sankarihautausmaa ja muistomerkki, muualle haudattujen muistokivi, ”Elämän virta”-vesiaihe.

Kankaanpään vanha hautausmaa lumipeitteessä.

10. Hautausmaan kunnossapito

Hautausmaan kunnossapidon tavoite

Hautausmaan kunnossapidon eli hoidon, korjauksen ja järjestelmien käytön tavoitteena on varmistaa hautausmaan toimivuus, viihtyisyys, esteettisyys ja turvallisuus sekä yleisilme. Tämän lisäksi kunnossapidon keinoin varmistetaan hautausmaan kulttuuriarvojen säilyminen ja vahvistuminen.

Asetettuihin kunnossapidon tavoitteisiin päästään suunnittelemalla hautausmaan hoito- ja korjaustehtävät sekä järjestelmien käyttö toteutettavaksi oikea-aikaisesti ja oikeilla työmenetelmillä. Tässä osassa esitetään hautausmaan:

- hoitotyöt
- hoitotöiden yleiset laatutavoitteet
- hoitotöiden laadunvalvonta
- työmenetelmien tarkennukset
- hoitotöihin tarvittava ajankäyttö ja resurssit
- erikseen sovittavat työtehtävät (mm. korjaukset)
- muut hoidon suunnittelussa ja hoidossa huomioitavat asiat.

Hautausmaan kunnossapidon laatupoikkeamat

Rakennetulla arvoviheralueella kunnossapidon laatupoikkeamia esiintyy vain vähän ja ne korjataan välittömästi.

Toimintaviheralueella kunnossapidon laatupoikkeamia voi esiintyä lyhytkestoisesti ja ne korjataan mahdollisimman pian.

Suoja- ja vaihettumisalueella kunnossapidon käyttöä ja turvallisuutta vaarantamattomia laatupoikkeamia voi esiintyä. Ne korjataan muiden kunnossapitotöiden ohella erikseen sovitulla tavalla.

Vaaraa aiheuttavat poikkeamat korjataan välittömästi. Turvallisuutta varantavat viat merkitään viipymättä varoittavin opastein ja sulkulaittein.

Hoitotöiden laatuvaatimukset ovat soveltuvilta osin Viherympäristöliitto ry:n julkaiseman *Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021*-julkaisun mukaiset.

Hautausmaan yleinen kunnossapito

Hautausmaan yleinen kunnossapito pitää sisällään seuraavat tehtävät:

- Talvihoito
- Puhtaanapito
- Rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon
- Kasvillisuuden hoito (mm. nurmikot, kausikasvit, ryhmäruusut, sipuli- ja mukulakasvit, perennat, pensaat, köynnökset, puut)
- Avoimien alueiden eli niittymäisten alueiden hoito
- Metsien hoito
- Haitallisten vieraskasvien poisto
- Voimakkaasti kasvavien kasvi-istutusten hoito
- Kunto- ja turvallisuustarkastukset ja – inventoinnit
- Järjestelmien hoito ja käyttö (mm. Valaistus-, sulanapito-, hulavesi-, vedenjakelu-, kastelu-, valvonta- ja hälytysjärjestelmät)

Hautausmaan talvihoito

Talvihoidon valmisteleviin töihin kuuluu mm. aurasviitoituksen asentaminen sekä erikseen sovittavista vesialtaista ja -rakenteista vesien poistaminen alueen muun syyskunnostuksen yhteydessä.

Lumenpoistotöihin kuuluvat mm. auras, käsilumityöt, sohjon ja jään poisto hulevesikaivojen ritiläkansista, lumen kuormausta ja kuljetusta tarvittaessa.

Liukkauden torjuntaan kuuluu hiekoitus esimerkiksi sepelillä tai murskeella.

Hiekoitushiekat poistetaan kevät-kunnostuksen yhteydessä päällysteiltä, nurmikoilta ja kasvillisuusistutuksista.

Lumenpoistoa, liukkauden torjuntaa, lumikasojen poiskuljetusta tehdään arkena, viikonloppuina ja pyhäpäivinä omana työnä tai urakoitsijan työnä kullakin hautausmaalla kohdekohtaisesti sovitusti.

Kirkkojen, kappeliin, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen sekä hautausmaiden kulkuväylien kuljettavuus, esteettömyys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua. Talvihoidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden talvikauden kunnossapitotöiden ohella.

Talvihoito kohdentuu erikseen sovituille kulkuväylille ja portaille. Eriksien sovittavia työtehtäviä on kulkuväylältä haudalle johtavien saattoväylien lumenpoisto ja liukkauden torjunta sekä muistelupaikkojen lumenpoisto. Lumien läjityksestä ja läjityspaikoista sovitaan kohdekohtaisesti. Kun lumivallit ja lumen lähisijoituspaikat haittaavat kunnossapitoa, alueen käyttöä, turvallisuutta tai lumen määrä vaarantaa kasvillisuuden säilymistä.

Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto

Hoitotöihin kuuluu roskien poisto (mm. irtorokkien keruu, roska-astioiden tyhjennys), päällysteiden, kalusteiden, varusteiden ja suojien sekä vesialtaiden ja -rakenteiden puhtaanapito, töhryjen poisto sekä kevät- ja syysiioukset.

Kirkkojen, kappeliin, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen ulkoalueiden sekä hautausmaiden siisteys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua niillä alueilla, joihin tilaisuus tai toiminta kohdentuu. Puhtaanapidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Siunaustilaisuuksien jälkeen haudoille jätetyt kukat ja kukkalaitteet poistetaan hautaustoimen ohjesäännön mukaisesti.

Muistelupaikoilta ja yhteismuistomerkkialueilta:

- Poistetaan palaneet kertakäyttöiset hautakynttilät, lyhdyt, rikkoutuneet koriste-esineet tarvittaessa.
- Puhdistetaan kulkuväylät ja kiveysalueet.
- Poistetaan huonoksi menneet ruukku- ja leikkokukat sekä muut kukkalaitteet ja muistokukat.

Kevät- ja syyskunnostustöiden yhteydessä alueelta poistetaan ylimääräinen kasvimassa, roskat ja muut alueelle kuulumattomat ainekset ja esineet. Kasvillisuusalueen hoitotyöt aloitetaan roudan sulettua, kun maa kestää liikumisen ja on muokkaukelpoista. Kevätsiivouksen yhteydessä haudoilta poistetaan kertakäyttöiset hautakynttilät ja -lyhdyt, havut ja kanervat sekä muut talvikoristeet juhannukseen mennessä.

Alueiden roskien poisto tehdään kesäkaudella kerran viikossa tai tarvittaessa ja talvikaudella tarvittaessa. Nurmikkoalueilta roskat poistetaan ennen nurmikon leikkausta.

Sidotut päällysteet puhdistetaan kerran vuodessa tai sovittaessa. Kalusteiden puhdistus ja töhryjen poisto tehdään kerran vuodessa/tarvittaessa ja sovitaan erikseen.

Vaarallisten jätteen hävittäminen sovitaan erikseen ja tilataan vaarallisia jätteitä käsittelevältä yritykseltä tai toimitetaan ongelmajätteitä vastaanottaviin toimipaikkoihin.

Hautausmaan puhtaanapidon ja jätehuollon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavia asioita:

- Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. Granlund) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.
- Jätteen lajittelun jätejakeiden määrittely (mm. puu- ja rakennusjäte, metallijäte, keräyspaperi, keräyspahvi, biojäte, energiajäte, sekajäte, SER-jäte eli sähkö- ja elektroniikkaromu, ongelmajäte).
- Vaarallisten jätteen varastointipaikkojen määrittäminen, kirjanpidon järjestäminen ja jätteen turvallinen käsitteleminen.
- Jättemäärien seuranta ja seurantatietojen käyttö jätehuollon suunnittelussa.
- Keräysastioiden oikea mitoitus, tyhjennysaikataulu ja pesu.
- Jättemäärän vähentäminen ja jätteen kierrätysmahdollisuudet (mm. kasvijätteen kompostointi tai haketus, ylijäämämaiden hyödyntäminen).
- Ylijäämämaiden välivarastointi ja jatkokäsittely. Ylijäämämaat haudatuilta alueilta sijoitetaan hautausmaa-alueelle. Muut ylijäämämaat voidaan toimittaa maankaatopaikalle.

- Jäte- ja lajittelupisteiden sijoittaminen.
- Jätteen lajittelun ohjeistus hautausmaalla kävijöille.
- Suositukset omaisille (mm. perennojen käyttö istutuksissa, siirtyminen lyhdyissä poltettavien kynttilöiden käyttöön).
- Mahdolliset kevät- ja syystalkoot hautausmaalla kävijöille (mm. haravointitalkoot).

Hautausmaan puhtaanapito ja jätehuolto

Hoitotöihin kuuluu roskien poisto (mm. irtoroskien keruu, roska-astioiden tyhjennys), päällysteiden, kalusteiden, varusteiden ja suojien sekä vesialtaiden ja -rakenteiden puhtaanapito, töhryjen poisto sekä kevät- ja syysiioukset.

Kirkkojen, kappalien, seurakuntatalojen ja kiinteistöjen ulkoalueiden sekä hautausmaiden siisteys ja turvallisuus tarkistetaan aina ennen tilaisuuksien alkua niillä alueilla, joihin tilaisuus tai toiminta kohdentuu. Puhtaanapidon laatua ja alueiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Siunaustilaisuuksien jälkeen haudoille jätetyt kukat ja kukkalaitteet poistetaan hautaustoimen ohjesäännön mukaisesti.

Muistelupaikoilta ja yhteismuistomerkkialueilta:

- Poistetaan palaneet kertakäyttöiset hautakynntilät, lyhdyt, rikkoutuneet koriste-esineet tarvittaessa.
- Puhdistetaan kulkuväylät ja kiveysalueet.
- Poistetaan huonoksi menneet ruukku- ja leikkokukat sekä muut kukkalaitteet ja muistokukat.

Kevät- ja syyskunnostustöiden yhteydessä alueelta poistetaan ylimääräinen kasvimassa, roskat ja muut alueelle kuulumattomat ainekset ja esineet. Kasvillisuusalueen hoitotyöt aloitetaan roudan sulettua, kun maa kestää liikkumisen ja on muokkuskelpoista. Kevätsiivouksen yhteydessä kaikilta haudoilta poistetaan kertakäyttöiset hautakynntilät ja -lyhdyt, havut ja kanervat sekä muut talvikoristeet juhannukseen mennessä. Alueiden roskien poisto tehdään kesäkaudella kerran viikossa tai tarvittaessa ja talvikaudella tarvittaessa. Nurmikkoalueilta roskat poistetaan ennen nurmikon leikkausta.

Sidotut päällysteet puhdistetaan kerran vuodessa tai sovittaessa. Kalusteiden puhdistus ja töhryjen poisto tehdään kerran vuodessa/tarvittaessa ja sovitaan erikseen.

Vaarallisten jätteiden hävittäminen sovitaan erikseen ja tilataan vaarallisia jätteitä käsittelevältä yritykseltä tai toimitetaan ongelmajätteitä vastaanottaviin toimipaikkoihin.

Hautausmaan puhtaanapidon ja jätehuollon suunnittelussa ja kunnossapidossa huomioitavia asioita:

- Omaisuudenhallintajärjestelmän (mm. paikkatietojärjestelmä) tietojen hyödyntäminen kunnossapidon suunnittelussa.
- Jätteen lajittelun jätejakeiden määrittely (mm. puu- ja rakennusjäte, metallijäte, keräyspaperi, keräyspahvi, biojäte, energijäte, sekajäte, SER-jäte eli sähkö- ja elektroniikkaromu, ongelmajäte).
- Vaarallisten jätteiden varastointipaikkojen määrittäminen, kirjanpidon järjestäminen ja jätteiden turvallinen käsitteleminen.
- Jättemäärien seuranta ja seurantatietojen käyttö jätehuollon suunnittelussa.
- Keräysastioiden oikea mitoitus, tyhjennysaikataulu ja pesu. Kevät- ja syyskunnostusten yhteydessä tarvittaessa erillisiä lavoja.
- Jättemäärän vähentäminen ja jätteen kierrätysmahdollisuudet (mm. kasvijätteen kompostointi tai haketus, ylijäämämaiden hyödyntäminen).
- Ylijäämämaiden välivarastointi ja jatkokäsittely. Ylijäämämaat haudatuilta alueilta sijoitetaan hautausmaa-alueelle. Muut ylijäämämaat voidaan toimittaa maankaatopaikalle.
- Jäte- ja lajittelupisteiden sijoittaminen.
- Jätteen lajittelun ohjeistus hautausmaalla kävijöille.

- Suositukset omaisille (mm. perennojen käyttö istutuksissa, siirtyminen lyhdyissä poltettavien kynttilöiden käyttöön).
- Mahdolliset kevät- ja syystalkoot hautausmaalla kävijöille (mm. haravointitalkoot).

Hautausmaalla olevaa puustoa poistetaan tarvittaessa ja tilalle pyritään istuttamaan uutta. Hautausmaiden puusto on enemmän puistomaista. Puiden poisto kiipeillen tehdään muun muassa kohteissa, joissa on varottava hautamuistomerkkien vaurioitumista puun poiston yhteydessä. Puun poisto kiipeillen kuuluu vaarallisiin töihin. Tällaiset kohteet teetetään ulkopuolisella tekijällä, joka on saanut asianmukaisen puunhoidon koulutuksen ja tehtävään perehdytyksen. Myrskytuhopuiden korjuu hautamuistomerkkien läheisyydessä vaatii erityistä tarkkuutta ja varovaisuutta. Myrskytuhopuiden korjuu tehdään aina pari- tai ryhmätyöskentelynä – ei koskaan yksin. Myrskytuhopuiden kaatamat ja vaurioittamat hautamuistomerkit dokumentoidaan esimerkiksi valokuvaamalla ennen töihin ryhtymistä. Myrskytuhopuiden kaatamat hautamuistomerkit asennetaan takaisin paikoilleen.

Kasvillisuuden ja alueiden hoitoon kuuluu myös haitallisten vieraslajien poisto. Vieraslajilla tarkoitetaan kasvia, eläintä tai muuta eliölajia, jonka siirtymistä oman luontaisen esiintymisalueensa ulkopuolelle ihminen on edistänyt joko tarkoituksellisesti tai tahattomasti. Vieraslaji on siis ihmisen myötävaikutuksella ylittänyt luontaiset leviämisesteet, kuten mantereiden, meren tai vuoriston, ja levinnyt alueelle, minne se ilman ihmisen apua ei olisi vielä luontaisesti levinnyt. Haitallisen vieraslajin on todettu olevan uhka luonnon monimuotoisuudelle ja alkuperäiselle lajistolle. Vieraslaji, haitallinen vieraslaji sekä EU:ssa haitalliseksi säädetty vieraslaji on määritelty EU:n vieraslajiasetuksessa (1143/2014). Lisäksi vieraslajilaissa (1709/2015) on määritelty kansallisesti haitalliseksi säädetty vieraslaji. Haitallisia vieraskasveja sisältävä kasvijäte ja maa-aines poistetaan, käsitellään ja kuljetetaan erityistä varovaisuutta noudattaen, jotta vieraskasvit eivät pääse leviämään. Kasvijätteen ja maa-aineksen käsittelyssä käytetyt työkoneet ja -välineet sekä kuljetuskalusto pestään huolellisesti ennen niiden käyttöä muussa käytössä. Huolehditaan, etteivät pesuvedet kulkeudu ympäristöön ja etteivät vieraskasvit leviä työntekijöiden jalkineiden mukana. Vieraslajien torjunnassa ja torjunnan suunnittelussa hyödynnetään Vieraslajit.fi -verkkosivuston (<https://vieraslajit.fi/>) ja ViherRiski-tietopankin (<https://www.vyl.fi/tietopankki/viherriski/>) tietoja.

Laatuvaatimuksissa käytetään soveltuvin osin Viherympäristöliitto ry:n julkaisemaa Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021- julkaisun vaatimuksia. Hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella.

Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoito

Hautausmaarakenteiden tarkoituksena on muun muassa toimia hautausmaan hoidon tukena, palvella hautausmaakävijöitä ja hautausmaan hoitoa ja rajata hautausmaa ympäröivästä alueesta. Hautausmaan rakenteita ovat esimerkiksi muurit, portaat, valaisimet, kasteluvesipisteet, päällysteet, penkit ja jäteastiat. Vesialtaat, ilmoitustaulut ja opasteet kuuluvat myös hautausmaarakenteisiin.

Rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoidon laatua ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella ja rikkoutuneet korjataan tai vaihdetaan ehjiin. Hautausmaan rakenteiden, varusteiden, kalusteiden ja laitteiden hoitoa rytmittää vuodenaikojen vaihtuminen, minkä mukaan suunnitellut toimenpiteet toteutetaan. Irtonaiset kalusteet ja varusteet viedään talvisäilöön tai siirretään pois talvihoidon edestä ja roska-astioiden kannet pidetään lumesta vapaana talvella. Turvallisuutta vaarantavat vauriot korjataan välittömästi. Vesialtaiden ja -rakenteiden puhtautta ja toimivuutta seurataan viikoittain. Luonnonkivimuureista irronneet kivet asennetaan paikoilleen mahdollisimman pian. Kalusteiden, varusteiden ja päällysteiden pesu tehdään puhtaanapitoluokituksen mukaan. Päällystealueilta torjutaan rikkakasvillisuutta ja pintakäsittelyitä uusitaan tarvittaessa. Yhteismuistomerkit pestään kesäkaudella.

Hautamuistomerkin hoidossa noudatetaan Museoviraston julkaisun *Hautamuistomerkkien hoito* ohjeita. Sankarihautausmaan hoidossa ja kunnostuksessa noudatetaan Museoviraston julkaisun *Sankarihautausmaiden perinne, hoito ja kunnostus* ohjeita.

Hautausmaan kasvillisuuden, avoimien viheralueiden ja puuston hoito

Hautausmaan kasvillisuuden hoitoon sisältyy nurmikoiden, ryhmäkasvien istutusalueet, sekä perenna-, sipuli- ja mukulakasvi-, pensas-, köynnös- ja puuistutusten hoito. Hautausmaan kasvillisuuden ja kasvillisuusalueiden hoitotoihin kuuluvat kevät- ja syyskunnostus, kalkitus, lannoitus ja kastelu, istutusalueen raja- ja rikkakasvien ja haitallisten vieraskasvien torjunta sekä kasvitautien ja tuholaisten torjunta. Avoimilla alueilla sekä puiden, pensaiden ja luonnonmuodostumien hoitotoimiin kuuluvat myös niitto ja niittojätteen käsittely sekä raivaus ja raivausjätteen käsittely. Perennat, sipuli- ja mukulakasvit jaetaan siinä vaiheessa, kun kasvu tai kukinta heikkenee liian tiiviin kasvuston seurakusena. Nurmikko kunnostetaan turvallisuuden vuoksi siinä vaiheessa, kun arkku tai urna maatuu ja maanpinta painuu.

Kasvillisuuden hoitotoimenpiteisiin kuuluvat myös leikkaus ja siistiminen. ”Siistimisellä” tarkoitetaan sitä, että kasvillisuusalue on yleisilmeeltään kunnossapitoluokan ja suunnitelman mukaisella laadullisella tasolla. Kasvillisuuden ylihoitamista vältetään, kuten kuihtuneiden kukintojen ja kasvijätteen liiallista poistoa. ”Siistiminen” tai ”siisti” ei automaattisesti tarkoita esimerkiksi sitä, että kasvijätteet on tarpeen ”siivota” pois kasvi-istutuksista. Kasvijätteet voidaan jättää ja/tai käsitellä esimerkiksi silppuamalla kasvi-istutusten kasvualustan katteeksi tai maanparannusaineeksi, kun ne eivät tee poikkeamaa kunnossapitoluokan määrittämistä muista vaatimuksista ja laadullisista tavoitteista. ”Siistimisellä” tarkoitetaan myös hoitotoihin liittyvää työn jälkien siistimistä, jätteiden poisvientä ja kunnossapitokohteen viimeistelyä ennen kohteesta poistumista.

Erytisesti kiinnitetään huomiota kausikasvien ja istutettujen puiden kastelutarpeeseen. Kausikasvien kastelu aloitetaan ennen kuin kuivumisen merkkejä esiintyy. Puu- ja pensasvalinnat pyritään tekemään kasvupaikka huomioon ottaen kastelutarpeen vähentämiseksi. Puu- ja pensasistutuksia kastellaan kahtena ensimmäisenä kautena. Kastelutarve tarkastetaan jokaisella hoitokerralla. Kausikasvi-istutus kastellaan viikoittain koko kasvukauden ajan. Istutusastioissa tai -altaissa kasvavat kausikasvit tarvitsevat kastelua yleensä useammin kuin maassa kasvavat kausikasvit. Kastellaan mieluiten imeyttämällä vesi hitaasti kasvualustaan.

Poistettaviksi rikkakasveiksi voidaan määrittää vieraslajeja (muuta kuin haitallisia vieraslajeja), joita ei haluta kohteeseen.

Muita erikseen sovittavia työtehtäviä

- Kasvillisuusistutusten korjaus eli uusiminen, siirto ja poisto (mm. kuolleet ja huonokuntoiset puut).
- Kasvijätteen paikalleen jättäminen. Kasvijätettä (mm. oksia, risuja, nurmikon leikkuujätettä, lehtiä) voi hyödyntää istutusalueiden maanparantamisessa ja katteena.
- Kasvi-istutusten suojaaminen tuhoeläinvahinkojen estämiseksi.
- Kasvi-istutusten talvisuojaukset.
- Pensas- ja köynnösistutusten alasleikkaus.
- Puiden erikoisleikkaukset (mm. muotoon leikkaus, latvuksen pienentäminen, vuorimäntyjen tyypistäminen).
- Aukkopaikkojen korjaaminen nurmialueilla.

Haudankaivuutyöt saattavat aiheuttaa juuristovaurioita ja vaikuttavat pensaiden ja puiden säilymismahdollisuuksiin. Myös talvihuhot ja muu alueen käyttäminen ja kuluminen aiheuttavat paikkaustarvetta. Mahdollisuuksien mukaan työkoneiden aiheuttamaa maan tiivistymistä pyritään estämään ja hallitsemaan.

Hautausmaan kunto- ja turvallisuustarkastukset ja –inventoinnit

Hautausmaiden kunto- ja turvallisuustarkastukset ja inventoinnit suoritetaan mittauksin ja kartoituksin, minkä jälkeen tulokset raportoidaan ja dokumentoidaan ja inventointien perusteella tehdään muutos- ja korjausehdotuksia.

Hautausmaalla tehtävät tarkastukset ja inventoinnit:

- Puiden silmämääräinen kuntoseuranta
- Puiden kuntoarviointi
- Laitteiden ja järjestelmien tarkastus
- Rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden kuntoseuranta
- Arvokkaiden hautojen ja hautamuistomerkkien inventointi
- Hautamuistomerkkien turvallisuuden tarkastus
- Hautojen hoitotason tarkastaminen

Haudan hoitamattomuuden seuranta toteutetaan erikseen sovitulla tavalla, kuten valokuvaamalla ja erikseen määritetyillä kriteereillä. Hoitamattoman haudan tietoihin kirjataan syy hoitamattomuudelle sekä mahdollinen haudan kunnostaminen.

Hautausmaiden inventoinnissa noudatetaan Museoviraston julkaisun Hautausmaiden inventointiopas ohjeita.

Hautausmaan järjestelmien hoito ja käyttö

Hautausmaan järjestelmiä ovat sähkönjakelujärjestelmät, vedenjakelujärjestelmät, valaistusjärjestelmät ja valvontajärjestelmät. Järjestelmien toimintakuntoa ja turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti muiden kunnossapitotöiden ohella. Järjestelmien käyttökuntoon kiinnitetään erityisesti huomiota kauden vaihtuessa ja järjestelmien käyttöönotossa. Keväisin tarkastetaan silmämääräisesti vedenjakelujärjestelmän toimintakuntoisuus ja viat korjataan. Valaisimien ja pistorasiatolppien kunto tarkistetaan syksyisin ja vialliset kunnostetaan. Hautausmaan teknisiä järjestelmiä käytetään, huolletaan ja tarkastetaan valmistajan ohjeiden mukaan. Vedenjakelu järjestetään keväällä äitienpäivään mennessä sääolosuhteiden salliessa. Vedenjakelujärjestelmät tyhjennetään syksyllä. Järjestelmien korjaustöistä sovitaan erikseen.

11. Hautausmaiden kunnossapidon resurssit

Henkilöstö

Vakituisen henkilökuntaan kuuluu seurakuntapuutarhuri, kaksi erityisammattihenkilöä, 4 suntio-/hautausmaatyöntekijää. Työnjohdosta vastaa seurakuntapuutarhuri. Kirkkoneuvostossa esittelijänä toimii talouspäällikkö. Määräaikaista henkilökuntaa tarvitaan erityisammattimiesten kesälomasijaistamiseen, hautausmaiden kausiluonteisiin ulkoalueiden hoitotehtäviin sekä hautainhoitorahaston tehtäviin. Ulkopuolisia urakoitsijoita on alueiden talvikunnossapidossa sekä haudankaivuutehtävissä. Erilaisten koneiden huollot tehdään pääsääntöisesti huoltoliikkeissä. Hankalissa puiden poistoissa käytetään ongelmapuunkaatajia.

Hautaustoimi kantaa yhteiskuntavastuunsa työllistämällä työharjoittelijoita, työelämään tutustujia, kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita ja yhdyskuntapalveluksen suorittajia.

Koneet, laitteet, käsityökalut

Konekalustoa tarvitaan ympärivuotisesti hautaamiseen liittyviin töihin sekä hautausmaiden kunnossapitoon. Kesäaikaan kunnossapidossa eniten koneita tarvitaan nurmikonhoidossa, mutta myös maa-ainesten ja kasvikasvien kuljetuksessa, pensasalueiden hoitoleikkauksissa, puiden hoidossa, kasvijätteen, kalusteiden ja muiden tarvikkeiden siirrossa sekä syyskunnostustöissä. Talvella konekalustoa tarvitaan lumen auraukseen ja hiekoitukseen.

Ajettava konekalusto

Konekalusto muodostuu kiinteistötraktoreista, kaivuukalustosta ja ruohonleikkuuseen tarkoitetuista koneista.

Jämijärven hautausmaa

Pienkuormain

Kaksi päältä ajettavaa leikkuria

Lykättäviä leikkureita

Karvian hautausmaat

Traktori

Kaivinkone

Ajettavat leikkurit

Lykättävät leikkurit

Honkajoen hautausmaat

Päältä ajettava leikkuri

Lykättävät leikkurit

Siikaisten hautausmaat

Päältä ajettavat leikkurit

Lykättävät leikkurit

Kankaanpään hautausmaat

Kaivuri

Pienkuormain

Kaksi kiinteistötraktoria

Suurteholeikkuri

Päältä ajettavat leikkurit

Lykättävät leikkurit

Kankaanpään hautausmaalla olevalla kaivuukalustolla hoidetaan ainoastaan Kankaanpään hautausmaiden haudankaivuut. Karviassa olevalla haudankaivuulaitteistolla hoidetaan vain Karvian hautausmaiden haudankaivuut. Jämijärvellä, Honkajoelle ja Siikaisissa on ulkopuoliset urakoitsijat haudankaivuussa. Nurmikonleikkuuseen tarkoitettuja päältä ajettavia ruohonleikkureita on kaikilla hautausmailla. Lisäksi Kankaanpään hautausmailla on tieliikenne käyttöön rekisteröity keräävä suurteholeikkuri sekä pienempi kerääväleikkuri, jota tarvittaessa siirretään autonperäkärriellä muiden

hautausmaiden käyttöön esim. Lehtien keruuseen. Talvikunnossapito järjestetään tarpeen mukaan. Hautausmailla talvikunnossapito on ulkoistettu kokonaan tai osittain. Henkilönostinta tarvittaessa käytetään vuokranostimia. Töiden sujuvuuden takia peräkärret, kauhat, aurat, hiekoittimet ym. työkoneet ja niiden valmius pyritään pitämään kunnossa säännöllisillä huolloilla ja kaluston uusimisella tarvittaessa.

Moottorikäyttöiset pienkoneet

Moottorikäyttöisiä pienkoneita on tarvittava määrä kaikilla hautausmailla. Ympäristösyistä ja käyttömukavuussyistä pienkoneissa ollaan siirtymässä polttomoottorikoneista hiljaisempiin akkukäyttöisiin koneisiin. Tällä hetkellä on siirtymävaihe käynnissä ja käytössä on molempia, akkukäyttöisten määrä kuitenkin lisääntyy aina kun vanhaa kalustoa uudistetaan. Hautausmailla käytössä olevia pienkoneita tarvitaan eniten nurmikonhoitoon sekä puiden ja pensaiden hoitoon liittyviin töihin. Käytössä on työnnettäviä ruohonleikkureita, raivaussahoja, trimmereitä, lehtipuhaltimia, pensasleikkureita ja moottorisahoja. Kantojyrsintä kuljetetaan tarpeen mukaan kohteisiin, joissa on poistettavia kantoja.

Käsityökalut

Hautausmailla pitää olla tarvittava määrä käsityökaluja, jotka palvelevat erityisesti kausiluonteisissa töissä. Erilaiset kärret, lapiot, haravat, harat, kuokat, kastelukannut, oksasakset ja muut pienvälineet ovat oleellisia välineitä kesäkauden hoitotöissä. Niiden kunnosta pidetään huolta ja uusia hankitaan rikkoutuneiden tilalle. Käsityökaluissa seurataan kehitystä ja niillä pyritään tekemään hautausmaan kausityöntekijöiden työstä mahdollisimman mielekäästä ja tehokasta.

Huoltoon käytettävät koneet ja laitteet

Kankaanpään vanhalla hautausmaalla on varustellut huoltotilat ja asianmukaiset huoltovälineet, joten hautausmaiden pienkoneiden huolto on keskitetty tähän kohteeseen. Kaikilla hautausmailla on perusvälineet pienien huoltojen tekemiseen, kuitenkin monessakaan paikassa ei ole riittäviä tiloja, joissa olisi tarvittavat puitteet perusteellisemman huollon tekemiseksi. Ruohonleikkureiden puhdistamiseen käytetään painepesuria tai paineilmapuhallinta.

Hautaamiseen liittyvät laitteet

Hautaamiseen liittyviä laitteita ja välineitä on jokaisella hautausmaalla. Pääsääntöisesti arkkuhaudat kaivetaan konetyönä ja uurnahaudat kaivetaan lapiolla. Arkkuhaudoissa käytetään sortumasuojia sekä reunalankkuja, jotka useimmiten ovat alumiinisia, mutta myös puisia on käytössä. Avoin hauta peitetään aina kansilaitteella.

Talvella haudankaivuu edellyttää roudan sulattamista. Tätä tarkoitusta varten on routamattoja ja kaukalomallisia sulattajia. Arkku- ja uurnahautoja varten pitää olla eri kokoisia sulattajia. Sulattajat toimivat verkkovirralla tai voimavirralla, minkä takia on ensiarvoisen tärkeää, että hautausmailla on tarpeellinen määrä sähköpisteitä.

Toimitilat

Kankaanpään vanhalla hautausmaalla on toimistotilat, jossa työskentelee seurakuntapuutarhuri.

Henkilökunnan sosiaalilat sekä muut toimitilat esitellään tarkemmin kunkin hautausmaan osalta.

Huoltoalueet

Huoltoalueita tarvitaan maa-ainesten, katteiden ja kasvijätteen välivarastointiin ja käsittelyyn. Hautausmaat, kasvialustat, kiviainekset mm. murskeet ja kivituhka, risu-, oksa- ja puujäte sekä haudoilta poistetut muistomerkit tarvitsevat varastotilaa.

Huoltoalueet ja niiden kehittämistarpeet esitellään tarkemmin kunkin hautausmaan osalta.

Kankaanpään vanha hautausmaa talvella.

12. Kankaanpään seurakunnan hautausmaat

Kankaanpään vanha hautausmaa

Yleistä

Perustettiin pappilan maalle kilometrin päähän kirkosta ja vihittiin tarkoitukseensa v. 1890. Myöhemmin alue on saanut laajennuksia. Hautausmaan keskellä on 12.2.1956 tarkoitukseensa vihitty siunauskappeli, missä hautaukset pääsääntöisesti tapahtuvat (Kappelikatu 19). Vanha hautausmaa on kaupungin pääkadun Keskuskadun varrella ydinkeskustassa sijaitseva kaunis ja kulttuurihistoriallisesti arvokas puistoalue. Vanhalla hautausmaalla on aktiivisessa käytössä vanhat sukuhaudat, joihin voidaan haudata sekä arkkuja että uurnia. Siunauskappelin vierestä löytyy muistokivi muualle haudatuille.

Hautausmaa on toimintaviheraluetta.

Viimeiset uudet käyttämättömät hautapaikat lunastettiin tältä hautausmaalta v. 2015.

Hautausmaan pääkäytävät ovat asfalttipintaisia ja muut käytävät kivituhkapintaisia.

Puustoa uusitaan tarvittaessa poistamalla vaaraa aiheuttavat puut.

Toimitilat

Hautausmaan huoltorakennus valmistui v. 1981. Sosiaalityötiloissa on riittävät ja asianmukaisesti varustetut pukeutumis- ja vaatteiden säilytystilat, peseytymistilat, wc-tilat sekä työvaatteiden ja -jalkineiden kuivatustilat. Ruokailutilat on varusteltu asianmukaisesti.

Huoltoalueet ja huoltotilat

Vanhalla hautausmaalla on riittävästi tilaa niille tarvikkeille, joita hautausmaan hoidossa tarvitaan.

Hautausmaan reunalla on tilat hautausmaan hoidossa tarvittavien aineiden säilyttämiselle sekä kompostialue, johon kerätään kasvijätteet ja saadaan multaa omiin tarpeisiin.

Huoltotilat ovat samassa rakennuksessa sosiaali- ja toimistotilojen kanssa. Huoltotilat ovat hyvin varustellut. Koneiden säilytys on järjestetty samasta tilasta jatkuviin konesuojoihin.

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito hoidetaan osittain omana työnä omalla kalustolla sekä käyttämällä urakoitsijaa. Hiekoitussepinä käytetään hiekoitussoraa tai murskettä.

Erityispiirteet

Hautausmaa on jaettu 16 osastoon. Siunauskappelin yläpuolella Keskuskadulle saakka on nro alueet 1-8, joka on hautausmaan vanhin alue. Siunauskappelin alapuolella Lavian tiehen saakka on kirjainalueet A-M.

Alueet 2 ja 5 ovat hautausmaan vanhinta osastoa. Osastolla on reunakivellisiä sukuhautoja sekä ketjuin rajattuja hauta-alueita.

Kankaanpään muualle haudattujen muistokivi vanhalla hautausmaalla.

Kankaanpään uusi hautausmaa

Yleistä

Hautausmaa on toimintaviheraluetta, joka vihittiin käyttöön 24.9.2006. Hoidon tavoitteena on viihtyisä, turvallinen ja toimiva viheralue. Tältä alueelta noin seitsemän hehtaaria on kaavoitettu hautausmaaksi ja siitä on rakennettu nykyinen noin neljän hehtaarin alue. Rakentamatonta aluetta pidetään siistinä metsänhoidon keinoin. Uudella hautausmaalla on arkkuhautapaikkoja, uurnahautapaikkoja, muistolehto sekä tunnuksettomien hauta-alue. Siunaustoimitukset pidetään pääasiassa kirkossa.

Hautausmaan pääkäytävät ovat asfalttipintaisia ja muut käytävät kivituhkapintaisia.

Toimitilat

Ei käytössä sosiaalitiloja.

Huoltoalueet ja huoltotilat

Hautausmaalta löytyy huoltorakennus, jossa sähköpääkeskus, kastelujärjestelmän ohjauskeskus ja pieni varastotila.

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito hoidetaan osittain omana työnä omalla kalustolla sekä käyttämällä urakoitsijaa. Hiekoitussepinä käytetään hiekoitussoraa tai mursketta.

Kankaanpään sankarihautausmaa

Yleistä

Kankaanpään sankarihautausmaa sijaitsee kirkon pihassa. Alueen arkkitehtoninen ja kulttuurinen ilme säilytetään.

Kirkon pihassa sankarimaan vieressä sijaitsee Päivikkeen sukuhauta, joka ainut käytössä oleva sukuhauta tällä alueella.

Siikaisten vanha ja uusi hautausmaa

Yleistä

Siikaisissa sijaitsee kaksi hautausmaata, uusi ja vanha hautausmaa. Siikaisten hautausmaat ovat toimintaviheralueita, joiden hoidon tavoitteena on viihtyisyä, turvallinen ja toimiva viheralue. Siikaisten vanha hautausmaa sijaitsee kirkon ympärillä ja alueeseen kuuluu myös sankarihauta-alue, jonka arkkitehtoninen ja kulttuurinen ilme säilytetään alkuperäisenä.

Hautausmaiden käytävät ovat kivituhkapintaisia.

Puustoa uusitaan tarvittaessa poistamalla vaaraa aiheuttavat puut.

Toimitilat

Hautausmaan sosiaalitilat ovat seurakuntakodin yhteydessä. Sosiaalitilat ovat riittävät ja asianmukaisesti varustetut pukeutumis- ja vaatteiden säilytystilat, peseytymistilat, wc-tilat sekä työvaatteiden ja -jalkineiden kuivatustilat. Ruokailutilat on varusteltu asianmukaisesti.

Huoltoalueet ja huoltotilat

Huoltorakennus/varasto on seurakuntakodin alakerrassa oleva vanha autotalli.

Autotallista löytyy riittävästi tilaa niille tarvikkeille, joita hautausmaan hoidossa tarvitaan. Koneiden huoltoon tilaa ei ole tarkoitettu. Huollot tehdään Kankaanpään toimipisteellä.

Hautausmaan reunalla on tilat hautausmaan hoidossa tarvittavien maa-ainesten säilyttämiselle.

Siikaisten uusi hautausmaa

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito hoidetaan pääosin käyttämällä urakoitsijaa. Omana työnä tehdään ainoastaan käsityökaluilla tehtävää lumenpoistoa ja hiekoitusta ovien edustoilta ja rappusilta.

Hiekoitussepinä käytetään hiekoitussoraa tai mursketta.

Erityispiirteet

Vanhan hautausmaan osastoilla reunakivellisiä sukuhautoja. Vanhoja rautaristejä on pystytetty nähtäväksi hautausmaan yhteen kulmaan kirkon eteläpuolelle. Uuden hautausmaan puistoalueella on Elämän virta-niminen vesiaihe.

Honkajoen kirkkohautausmaa ja kappelihautausmaa

Yleistä

Honkajoella sijaitsee kaksi hautausmaata, kirkkohautausmaa ja kappelihautausmaa. Honkajoen hautausmaat ovat toimintaviheralueita, joiden hoidon tavoitteena on viihtyisä, turvallinen ja toimiva viheralue. Kirkkohautausmaa sijaitsee kirkon ympärillä ja alueeseen kuuluu myös sankarihauta-alue, jonka arkkitehtoninen ja kulttuurinen ilme säilytetään. Kappelihautausmaa sijaitsee kappelin kanssa samalla tontilla.

Hautausmaiden käytävät ovat kivituhkapintaisia.

Puustoa uusitaan tarvittaessa poistamalla vaaraa aiheuttavat puut.

Toimitilat

Sosiaalitilat ovat kirkkohautausmaan yhteydessä. Tiloista löytyy wc-tilat ja pieni taukotila riittävin varustuksin. Sosiaalitilat ovat riittämättömät, tilassa ei vaatteiden säilytystilaa ja mahdollisuutta kuivata työvaatteita ja –jalkineita.

Huoltoalueet ja huoltotilat

Varasto sijaitsee entisen kirkkoherranviraston yhteydessä olevassa autotallissa. Ei erillistä huoltotilaa. Huollot tehdään Kankaanpään toimipisteellä. Muutto muualle tulevaisuudessa, koska kiinteistö myynnissä.

Kirkkohautausmaalla olevan rakennuksen yhteydessä pieni varasto pientyökaluille.

Kirkkohautausmaan takana tilat hautausmaan hoidossa tarvittavien maa-ainesten säilyttämiseen.

Honkajoen kirkkohautausmaa ja kirkko

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito hoidetaan pääosin käyttämällä urakoitsijaa. Omana työnä tehdään lähinnä käsityökaluin tehtävää lumen poistoa ja hiekoitusta ovien edustoilta sekä rappusilta.

Hiekoitussepinä käytetään hiekoitussoraa tai mursketta.

Erityispiirteet

Kirkkohautausmaalla on vanhoja reunakivellisiä sukuhautoja.

Karvian kirkkohautausmaa ja kappelihautausmaa

Yleistä

Karviassa sijaitsee kaksi hautausmaata, kirkkohautausmaa ja kappelihautausmaa. Karvian hautausmaat ovat toimintaviheralueita, joiden hoidon tavoitteena on viihtyisä, turvallinen ja toimiva viheralue. Karvian kirkkohautausmaa sijaitsee kirkon ympärillä ja alueeseen kuuluu myös sankarihauta-alue, jonka arkkitehtoninen ja kulttuurinen ilme säilytetään. Kappelihautausmaa sijaitsee kappelin kanssa samalla tontilla.

Hautausmaiden käytävät ovat kivituhkapintaisia.

Puustoa uusitaan tarvittaessa poistamalla vaaraa aiheuttavat puut.

Toimitilat

Hautausmaan sosiaalityilat sijaitsevat kappelihautausmaalla. Sosiaalityilat ovat pienet, mutta varusteltu riittävin varustuksin. Tilan yhteydessä vain yleisövesi. Asianmukaiset pukeutumis- ja vaatteiden säilytystilat, peseytymistilat, wc-tilat sekä työvaatteiden ja -jalkineiden kuivatustilat puuttuvat.

Huoltoalueet ja huoltotilat

Huoltorakennus/varasto on kappelihautausmaan yhteydessä. Varastotilaa on hyvin, lämmin huoltotila pieni. Varastoista löytyy riittävästi tilaa niille tarvikkeille, joita hautausmaan hoidossa tarvitaan. Koneiden huoltoon tilaa ei ole tarkoitettu.

Hautausmaan reunalla on tilat hautausmaan hoidossa tarvittavien aineiden säilyttämiselle.

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito hoidetaan pääosin omana työnä ja käyttämällä urakoitsijaa.

Hiekkoitussepinä käytetään hiekoitussepeä tai murskettä.

Karvian sankarimaa

Erityispiirteitä

Kirkkohautausmaalla on vanhoja reunakivellisiä sukuhautoja. Uurnalehto sijaitsee kirkon vieressä.

Jämijärven kirkkohautausmaa

Yleistä

Jämijärvellä sijaitsee yksi hautausmaa. Kirkkohautausmaa sijaitsee kirkon lähellä. Hautausmaa on toimintaviheraluetta, jonka hoidon tavoitteena on viihtyisä, turvallinen ja toimiva viheralue. Hautausmaa alueeseen kuuluu myös sankarihauta-alue, jonka arkkitehtoninen ja kulttuurinen ilme säilytetään.

Hautausmaiden käytävät ovat kivituhkapintaisia.

Puustoa uusitaan tarvittaessa poistamalla vaaraa aiheuttavat puut.

Toimitilat

Hautausmaan sosiaalityilat sijaitsevat vanhan pappilan yhteydessä. Sosiaalityilat ovat riittävät ja asianmukaiset. Tilassa vaatteiden säilytystilat ja wc-tilat. Ruokailutilat on varusteltu asianmukaisesti.

Huoltoalueet ja huoltotilat

Huoltorakennus/varasto on hautausmaan reunalla. Varastoista löytyy riittävästi tilaa niille tarvikkeille, joita hautausmaan hoidossa tarvitaan.

Hautausmaan reunalla on tilat hautausmaan hoidossa tarvittavien ainesten säilyttämiselle. Kasvijätteet kerätään kompostointialueelle, josta saadaan multaa omaan käyttöön.

Jämijärven sankarihautausmaa

Talvikunnossapito

Talvikunnossapito hoidetaan pääosin käyttämällä urakoitsijaa sekä omana työnä.

Hiekoitussepinä käytetään hiekoitussoraa tai mursketta.

Erityispiirteitä

Hautausmaalla on vanhoja reunakivellisiä sukuhautoja. Hautausmaalla on myös erillinen uurnahauta-alue, muistolehto sekä muualle haudattujen muistokivi. Lisäksi hautausmaalla on Tyhjän sylin-muistomerkki.

13. Vuosikello

Toimenpide	Tam mi	Hel mi	Maa lis	Hu hti	Tou ko	Ke sä	Hei nä	El o	Sy ys	Lo ka	Mar ras	Jou lu
Talvihoidon valmistelutyöt										X	X	
Lumen poisto koneellisesti	X	X	X	X							X	X
Käsilumityöt (portaat, luiskat, jätepiisteet)	X	X	X	X							X	X
Liukkauden torjunta	X	X	X	X							X	X
Kankaanpään kirkonpihan portin poistaminen/takaisin laitto				X						X		
Hiekoitushiekan poisto				X	X							
Aurausviittojen poisto				X								
Roskien poisto	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hautausmaiden kevätsiivous				X	X							
Kynttilöiden keruu haudoilta				X	X							
Havujen ja kanervien poisto haudoilta				X	X							
Hautausmaa kalusteiden siirto hautausmaille/varastoon					X	X				X		
Risujen kerääminen				X	X	X	X	X	X	X		
Vesipisteiden käyttöönotto/sulkeminen					X					X		
Nurmikoiden kevätkunnostus hautausten jäljiltä					X	X						
Pensaiden muotoon leikkuu							X					
Pensaiden alasleikkuu									X	X		
Puiden ja pensaiden hoitotoimenpiteet									X	X		
Puiden poisto	X	X	X							X	X	
Uusien puiden/pensaiden istutus					X				X			
Kuusi- ja tuija-aitojen leikkuu			X	X							X	
HHR varakukkapenkin kunnostus					X							
HHR hoitohautojen merkintä ja kunnostus				X	X							
HHR ryhmäkasvien istutustyöt						X						
HHR hoitohautoille perennojen istutus						X						
HHR hoitohautojen hoitotyöt ja kastelut						X	X	X	X			
HHR hoitohautoilta ryhmäkasvien poisto sekä muokkaus									X			
Ruohonleikkaus					X	X	X	X	X			
Siimaus						X	X	X	X			
Kitkentä							X	X				
Kasvitautilien ja tuholaisten tarkkailu						X	X	X	X			
Käytävien hoitotoimenpiteet							X	X	X			
Hautausmaiden syyssiivous									X	X	X	

